

ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ Για τη νουβέλα Η γυναίκα με το πλοίο στο κεφάλι στο περ. Νέα Εστία, (τχ 1799, 2007) το εκτενές δοκίμιο της Μαρίας Στεφανοπούλου με τίτλο «Περί νόστου και οικουμενικότητας ή το όραμα του Ανανία».»... 'Εγώ τα αποτυπώματά μας τα οσμίζομαι παντού, σε ολόκληρη τη γη, γιατί είμαι ένα αρχαίο, ελληνικό σκυλί', θα πει η αφηγήτρια που επισκέπτεται την Αλεξάνδρεια στην προκείμενη νουβέλα. Αν ο Πρωτέας ήταν σκυλόμορφος, θα ταίριαζε τέλεια ως προσωπείο της συγγραφέως. Χρόνια τώρα, τούτο το 'αρχαίο, ελληνικό σκυλί', η αφηγήτρια της Λαδιά, διασχίζει απ' άκρη σ' άκρη την ελληνική γη, τα ερείπια και τις κοιτίδες του μείζονος ελληνισμού αναζητώντας, άλλοτε λυπημένο και άλλοτε με τον ενθουσιασμό οιστρηλατημένου ζώου, τα ίχνη του αφεντικού του, τη χαμένη φωλιά του, γράφοντας σελίδες επί σελίδων για να την ξαναχτίσει, με λόγια και χαρτί έστω. Για ποια φωλιά όμως πρόκειται, για ποιο καταφύγιο, για ποια απώλεια; »... Είναι ο πόθος για τη ρίζα, δηλαδή για τη φιλοσοφία, πόθος για την αρχή που βλέπει στο μέλλον. Κυρίως όμως είναι νόστος ρος τα μέσα, όχι προς τα πίσω. »Ένας τέτοιος γυρισμός- προς τα μέσα- είναι και το ταξίδι μνήμης που επιχειρεί η Ελένη Λαδιά στην πρόσφατη νουβέλα της Η γυναίκα με το πλοίο στο κεφάλι. Η αφηγήτρια, σε μια επίσκεψη στη σύγχρονη Αλεξάνδρεια, την πόλη των ονείρων της, επιχειρεί μια νοερή επιστροφή στο παρελθόν των ταραγμένων ελληνιστικών χρόνων και συγχρόνως μια οδυνηρή κατάδυση στην εφηβεία και τη νεότητα της, μέσα από δύο πρώιμους έρωτες που τέλειωσαν εξίσου άδοξα και καταστροφικά, όπως καταστροφικά βιώνόταν τους χρόνους εκείνους το τέλος του αρχαίου κόσμου, αλλά και η αρχή του χριστιανισμού που το διαδεχόταν ,πρόκειται για συγκρούσεις πάθους, λατρείας και μίσους, που τα προσωπεία της αφηγήτριας- έφηβη ειδωλολάτρισσα και οπαδός του γνωστικού Καρποκράτη, η νέα γυναίκα χριστιανή ορθόδοξη που διώκεται από τους οπαδούς του αρειανισμού, τις βιώνουν καταλυτικά, έτσι ώστε η αφηγήτρια- συγγραφέας (η νουβέλα είναι γραμμένη σε πρωτοπρόσωπη γραφή ) να ετοιμάζεται στο τέλος να εγκαταλείψει την πόλη φετίχ που λατρεύει και με την οποία είναι ταυτισμένη, νιώθοντας μια τριπλή αποδέσμευση: ελευθερώνεται από το βάρος της Ιστορίας και της πίστης (που απασχολεί τη συγγραφέα), από την ενοχική συνείδηση των ερώτων (που βασανίζει την αφηγήτρια) από την εξιδανικευμένη εικόνα της πόλης (που στοιχειώνει τη συγγραφέα- αφηγήτρια).